

Література

1. Бавольська Р. Назви тварин – твірні основи дієслів / Р. Бавольська // Культура слова. – К., 1988. – Вип. 34. – С. 50–52.
2. Берест Т. Словообрази *круж, зозуля, соловей* в українській поезії ХХ ст. (Семантика) / Т. Берест // Вісник Черк. ун-ту. – Серія «Філол. науки». – Черкаси, 2001. – Вип. 24. – С. 80–84.
3. Грищенко П. Структурна організація назв свійських тварин (на матеріалі західностепових говірок) / П. Грищенко // Мовознавство. – 1980. – № 2. – С. 48–58.
4. Довбня Л. Чому кажемо «коза – козеня», але «віця – ягня» (Про семантичну вмотивованість іменників, що означають недорослих тварин) / Л. Довбня // Відродження. – 1996. – № 1. – С. 76–77.
5. Етимологічний словник української мови: в 7 т. / за заг. ред. О. Мельничук та ін. – К.: Наук. думка, 1982–1989. – Т. 1. – 632 с.; Т. 2. – 572 с.; Т. 3. – 502 с.
6. Железняк І. Етимологія слова (горностаї) / І. Железняк // Мовознавство. – 1995. – № 4–5. – С. 54–77.
7. Калько В. Когнітивно-ономасіологічний аналіз назв лікарських рослин в українській мові: дис. ... канд. філол. наук / В. Калько. – Черкаси, 2003. – 203 с.
8. Москаленко А. Від назв тварин до назв рослин / А. Москаленко // Урок української. – 2000. – № 8. – С. 24.
9. Новий тлумачний словник української мови: в 4 т. / уклад. В. Яременко, О. Сліпущко. – К.: Аконті, 1999. – Т. 1. – 910 с.; Т. 2. – 910 с.; Т. 3. – 927 с.; Т. 4. – 941 с.
10. Селіванова Е. Когнітивна ономасіологія: моногр. / Е. Селіванова. – К.: Фитосоціоцентр, 2000. – 248 с.
11. Селіванова О. Когнітивний аспект дослідження явища мотивації / О. Селіванова // Лінгвістичні студії. – Черкаси: Брама – ІСУЕП, 1999. – Вип. III. – С. 21–27.
12. Селіванова О. Міфологема мотивація номінативних одиниць (на матеріалі української мови) / О. Селіванова // Мовознавство. – 2006. – № 6. – С. 41–51.
13. Селіванова О. Нариси з української фразеології (психологічний та етнокультурний аспекти) / О. Селіванова. – К.; Черкаси: Брама, 2004. – 276 с.
14. Селіванова О. Принципи сучасних лінгвістичних досліджень // Лінгвогеографія Черкащини / О. Селіванова. – К.: Знання, 2000. – С. 39–41.
15. Селіванова О. Світ свідомості в мові. Мир свідомості в мові: моногр. / О. Селіванова. – Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.
16. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підруч. / О. Селіванова. – Полтава: Довкілля-К, 2008. – 712 с.
17. Словарь української мови: в 4 т. / упоряд. Б. Грінченко. – К.: Наук. думка, 1996–1997. – Т. 1. – 496 с.; Т. 2. – 588 с.; Т. 3. – 516 с.; Т. 4. – 616 с.
18. Словник української мови: в 11 т. / ред. кол.: І. Білодід та ін. – К.: Наук. думка, 1970–1980.
19. Фасмер М. Этимологический словарь русского языка: в 4 т. / М. Фасмер. – Москва: Русский язык, 1964–1973. – Т. 1. – 574 с.; Т. 2. – 671 с.; Т. 3. – 830 с.; Т. 4. – 860 с.
20. Философский словарь. – Москва: Политиздат, 1987. – 590 с.
21. Фразеологічний словник української мови / уклад. В. Білоноженко та ін. – К.: Наук. думка, 1993. – 984 с.

Консультація професора Іван Фошук

Як правильно утворити прикметник від назви населеного пункту *Прохори*?

Відносні прикметники від географічних назв звичайно творимо за допомогою суфікса *-ський*: *Київ – кийвський*, *Полтава – полтавський*, *Кролевець – кролевецький*, *Запоріжжя – запорізький*. Проте іноді, заради милозвучності або задля збереження прозорішого зв'язку із власною назвою, при творенні таких прикметників вставляємо ще проміжні суфікси *-ів-, -ан-, -ен-, -ин-*. Проміжний суфікс *-ин-* використовуємо тільки в прикметниках, утворених від іншомовних географічних назв: *Ялта – ялтинський*, *Баку – бакінський*, *Сочі – сочинський*, *Куба – кубинський*. Проміжні суфікси *-ан-, -ен-* уживаємо, якщо власна назва, від якої творимо прикметник, закінчується відповідно на *-а* або *-е*: *Биківня – биківнянський*, *Тараща – таращанський*; *Ставище – ставищенський*, *Підлісне – підлісенський*, *Рівне – рівненський*. Щоправда, в останньому випадку можна було б обійтися й без проміжного суфікса: *рівенський*, як *Лубни – лубенський*, *Горошине – горошинський*.

Якщо власна географічна назва має форму множини, то при творенні від неї відносного прикметника, як правило, вставляємо проміжний суфікс *-ів-*: *Чорнухи – чорнухівський*, *Вільхи – вільхівський*, *Москаленки – москаленківський*, *Михайлики – михайликівський*, *Турбаї – турбаївський*. Однак є й відхилення від цих зразків: *Суми – сумський*, *Бровари – броварський*, *Бендери – бендерський*, *Кобеляки – кобеляцький*, *Черкаси – черкаський*. Таким чином, і від власної назви *Прохори* теоретично можливі два варіанти відносного прикметника: *прохорський* і *прохорівський*. Проте перший варіант суперечить фонетичним законам української мови: звук *о* в закритому складі *-хор-* мав би чергуватися з *і*, але це неможливо з огляду на особове ім'я *Прохор*, від якого походить власна назва населеного пункту. Тому в цьому випадку доцільно вибрати форму прикметника *прохорівський*. Єдина незручність, що такий самий відносний прикметник *прохорівський* твориться й від доволі поширеної в Україні власної назви *Прохорівка*, як і від *Сосни*, *Соснівка* й *Соснове* – прикметник *соснівський*; від *Димер* і *Димерка* – *димерський*.